

UZASADNIENIE

Instytucje społeczeństwa obywatelskiego w Polsce – jak wskazują liczne badania porównawcze – mają charakter enklawowy i są jednymi z najsłabszych i relatywnie najmniej licznych w Europie. W naszym życiu publicznym odgrywają rolę marginalną. Także wskaźniki partycypacji obywatelskiej i kapitału społecznego są na szarym końcu statystyk europejskich. Większość prodemokratycznych i aktywizujących funkcji sektora obywatelskiego, szczególnie jego funkcja kontrolna wobec władzy, partycypacja obywatelska w procesach podejmowania decyzji politycznych czy funkcja ekspercka, jest bardzo osłabiona. Niepokoi zwłaszcza słabość organizacji strażniczych, eksperckich i konsumenckich oraz wciąż wymagający poprawy charakter instytucji dialogu obywatelskiego.

Podobnie, dostępne dane i analizy wskazują, że obecny stan wykorzystania krajowych i europejskich środków publicznych przeznaczonych na budowę kapitału społecznego w Polsce nie jest zadowalający. Na zbyt niski stopień wykorzystania środków na budowę kapitału społecznego bez wątpienia może mieć wpływ nie-innowacyjność projektów. Trwałość działania i efektów ograniczona do okresu finansowania ze środków publicznych powoduje, że interwencje w sferze usług społecznych pojawiają się impulsowo. Tymczasem budowa kapitału społecznego, w ramach którego wytwarzają się specyficzne więzi społeczne wymaga czasu i mozolnego wysiłku instytucjonalnego, organizacyjnego, grupowego i wykształcenia odpowiednich postaw społecznych. Zachodzi uzasadniona obawa, że organizacje często korzystają z dotacji nie po to by zgodnie z intencją ustawodawcy realizować cele społeczne, ale dla zabezpieczenia podstawowych potrzeb egzystencjalnych i własnego przetrwania. Tym samym brak środków na rozwój instytucjonalny łamie logikę obywatelskiego zaangażowania.

Przejawem słabej spójności społecznej i niewystarczającego kapitału społecznego jest niskie zaangażowanie Polaków w działania wolontariackie. Wolontariat to z jednej strony kształtowanie w sobie postaw altruistycznych, a z drugiej realny wymiar wartości dodanej w gospodarce narodowej mierzonej jako koszt zastąpienia pracy wolontariuszy zatrudnieniem pracowniczym. W wolontariat (dane GUS) angażowało się w 2011 r. 10,3% osób w wieku 15 lat i więcej (niemal trzykrotnie mniej niż np. w Wielkiej Brytanii - według NCVO) zamieszkujących w indywidualnych gospodarstwach domowych na terenie Polski, to jest około 3,3 mln osób. W tym okresie działalność podmiotów sektora non-profit wspierało swoją pracą niezarobkową 9,6% badanej populacji (3,1 mln osób), natomiast sektora publicznego - 1,5% (0,5 mln).

Odmienne niż w krajach o bardziej rozwiniętej kulturze wolontariatu, gdzie struktura wieku wolontariuszy ma kształt litery "U" akcentując większe zaangażowanie osób, które jeszcze nie rozpoczęły aktywności zawodowej oraz tych, które właśnie ją zakończyły, udział wolontariuszy-seniorów w wieku powyżej 65 lat poświęcających czas na wspomaganie organizacji lub instytucji wynosił 9,1% i był tylko o 0,2% wyższy od wartości najniższej w grupie 25-34 lata. Także wielkość zaangażowania wolontariackiego, najczęściej o charakterze akcyjnym, jest relatywnie niska. Średni czas w ciągu 2010 r. przypadający na jedną osobę aktywną w tym zakresie w wieku 15 lat i więcej wyniósł 63 godziny – w zakresie wolontariatu w strukturach organizacyjnych, tj. kilkakrotnie mniej niż w Wielkiej Brytanii. Wartość dobrowolnej pracy niezarobkowej poza własnym gospodarstwem domowym wyniosła w 2010 roku 41,1 mld złotych. Gdyby dodać wartość pracy niezarobkowej poza gospodarstwem domowym do podstawowych obszarów gospodarki narodowej to stanowiłaby ona - 2,8% rozszerzonego PKB Polski.

Od 2008 roku obserwujemy systematyczne zmniejszanie się liczby członków stowarzyszeń. W 2015 roku (dane KLON/JAWOR) przeciętne stowarzyszenie liczyło 30 osób, podczas gdy jeszcze 7 lat temu – 40. Należy dodać, że w życie stowarzyszenia aktywnie włącza się tylko około połowa jego członków, reszta pozostaje bierna i faktycznie nie uczestniczy w aktywności swojej organizacji. Na poziomie ok. 3000 rocznie ustabilizowała się liczba nowo rejestrowanych stowarzyszeń w Polsce (w szczytowym roku 2001 było ich 5500).

Pomimo tego, że w latach 2011-2014 przeciętne przychody organizacji pozarządowej wzrosły z 18 tys. zł. do 27 tys. zł (dane wg KLON/JAWOR), brak stabilności i przewidywalności finansowania nadal jest poważnym problemem stowarzyszeń i fundacji. Okazuje się, że 56% organizacji miało w 2014 r. zapewnioną nie więcej niż połowę budżetu na 2015 rok, a jedynie 17% organizacji miało zagwarantowane ponad trzy czwarte budżetu. Stabilne finansowanie działalności w dłuższej perspektywie, a więc zagwarantowanie środków na 2016 rok, dla większości organizacji było poza zasięgiem. W marcu 2015 roku 72% organizacji nie miało zapewnionych żadnych środków na kolejny rok. 15% stowarzyszeń i fundacji mogło na pewno liczyć na nie więcej niż jedną czwartą całości przychodów, między jedną czwartą a połową budżetu miało 5% organizacji. Ponad połowę środków na 2016 rok miało zapewnione 8% organizacji.

Zróżnicowanie źródeł przychodów ma kluczowe znaczenie dla kondycji organizacji: decyduje o ich finansowej niezależności oraz elastyczności w wydatkowaniu środków, zapewnia większą płynność finansową. Rok 2014 (dane KLON /JAWOR) przyniósł pewną poprawę w tej

dziedzinie – przeciętna liczba źródeł finansowania organizacji pozarządowej wzrosła z dwóch do trzech, a 25% organizacji o przychodach składających się z największej liczby źródeł korzystało z pięciu różnego typu środków, podczas gdy w poprzednich latach z czterech. Wciąż jednak ponad połowę budżetu organizacji pozarządowych stanowią krajowe i zagraniczne źródła publiczne, a tylko 13% to wpływy z filantropii i 16% to dochody z własnej działalności ekonomicznej organizacji. Co więcej, zauważalny wzrost przychodów organizacji w skali globalnej nie przekłada się na ich zdolność do powiększania indywidualnej i korporacyjnej filantropii.

Nie zmienia się struktura wielkości organizacji. Jedna trzecia organizacji dysponuje rocznym budżetem poniżej 10 tys. zł. Budżet kolejnych 40% organizacji zawiera się w przedziale od 10 do 100 tys. zł., a tylko ok. 5% organizacji notuje roczne przychody powyżej 1 mln. zł. Najwyższe przeciętne przychody uzyskały organizacje działające przede wszystkim w branży pomocy społecznej i usług socjalnych. Połowa z nich dysponowała kwotą nie mniejszą niż 73 tys. zł. Nieco niższe, ale także przekraczające przeciętne przychody w całym sektorze, osiągnięto przychody w branży ochrony zdrowia (budżet połowy organizacji aktywnych w tej dziedzinie był nie mniejszy niż 50 tys. zł) oraz w branży edukacji i wychowania (analogiczny wskaźnik wyniósł 38 tys. zł). Oznacza to, że najmniejszymi budżetami w istocie dysponują organizacje, które w mniejszym stopniu realizują zadania publiczne, a w większym reprezentują interesy sektora obywatelskiego. Mimo ogólnej poprawy sytuacji finansowej zaobserwowanej w 2014 roku, sektor pozarządowy pozostaje rozwarstwiony pod względem poziomu przychodów. Ma to związek z jego ogromną różnorodnością. Jako stowarzyszenia i fundacje działają zarówno małe lokalne organizacje, funkcjonujące wyłącznie dzięki społecznemu zaangażowaniu i entuzjizmowi członków, jak i rozbudowane instytucje, zatrudniające pracowników i dysponujące znaczącymi budżetami. Analiza rozwarstwienia przychodów wyraźnie pokazuje, że jakkolwiek tych ostatnich organizacji jest relatywnie mniej, to mają do dyspozycji większość finansowych zasobów sektora. W 2014 roku 10% najzasobniejszych stowarzyszeń i fundacji rozporządzało 84% całego budżetu sektora pozarządowego.

Wymiar ekonomiczny podmiotów sektora obywatelskiego określają zarówno wskaźniki finansowe jak i te związane z zatrudnieniem. W organizacjach sektora obywatelskiego zatrudnionych w 2012 r. (GUS) było niemal 190 tys. osób, z czego 85% zatrudnionych było w organizacjach usługowych. Niemal połowa (45%) polskich stowarzyszeń i fundacji opiera się wyłącznie na pracy społecznej (KLON/JAWOR). Przynajmniej jednego stałego, pracującego

regularnie pracownika ma 35% organizacji pozarządowych. Poza tym działa jeszcze 20% organizacji pozarządowych, które nie mają stałego, płatnego personelu, ale od czasu do czasu zlecają jakąś płatną pracę. Liczba zatrudnionych w sektorze non-profit nieco tylko przewyższa 1% zatrudnionych w gospodarce narodowej. Tymczasem przykładowo w USA ogółem zatrudnionych w sektorze non-profit jest 10,7 mln osób, co stanowi 10,1% zatrudnionych w sektorze prywatnym (dane John Hopkins University). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w części sektora pozarządowego, która zatrudnia stały, płatny personel (35% sektora), wynosi w Polsce ok. 3000 zł (w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, czyli jeden etat). Jest ono zróżnicowane: od ok. 2500 zł na wsi i w małych miastach do ok. 3500 zł w organizacjach warszawskich.

Zdecydowana większość (9/10) organizacji sektora non-profit angażowała się w 2013 r. według GUS we współpracę z innymi podmiotami. Współpraca z organizacjami pozarządowymi była mniej popularna niż z sektorem publicznym lecz bardziej niż z sektorem komercyjnym. Aż 84% badanych organizacji deklarowało współpracę z sektorem publicznym, w tym z jednostkami samorządu terytorialnego aż 72%. Drugim co do wielkości partnerem sektora non-profit są inne podmioty tego sektora (57%). Niekorzystnie na współpracę międzysektorową wpływa sposób w jaki instytucje publiczne realizują zadania sięgając po zasoby organizacji pozarządowych. Jednostki samorządu terytorialnego ponad 13-krotnie częściej zlecają organizacjom zadania publiczne wykorzystując formułę wspierania niż powierzania zgodnie z dyspozycją ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Badacze sektora obywatelskiego nazywają to zjawisko odwróceniem zasady pomocniczości.

Zachodzi zatem pilna potrzeba wzmocnienia instytucjonalnego rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Utworzenie Narodowego Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, zwanego dalej „Narodowym Centrum”, ma służyć stworzeniu warunków prawnych, instytucjonalnych i organizacyjnych do pełnego i efektywnego wykorzystania środków publicznych przeznaczonych na wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na zasadach otwartości, konkurencyjności i przejrzystości. Odbywać się to będzie w ramach przeniesienia do Narodowego Centrum całości zadań w zakresie wdrażania programów grantowych i operacyjnych o charakterze horyzontalnym.

Projekt ustawy określa zadania i organizację Narodowego Centrum. Narodowe Centrum ma być nową instytucją właściwą w sprawach wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz pożytku publicznego i wolontariatu, w tym koordynowania i organizowania współpracy

organów administracji publicznej i podmiotów działających w sferze pożytku publicznego w zakresie określonym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, z późn. zm.) i tym samym zastąpić dotychczasowe działania w tym zakresie ministra do spraw zabezpieczenia społecznego, które dotyczyły jedynie części zadań związanych z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1).

Bezpośredni nadzór nad działalnością Narodowego Centrum sprawować będzie Prezes Rady Ministrów, co zapewni odpowiednią rangę zadaniom związanym z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Konkretnie kompetencje do oddziaływania przez Prezesa Rady Ministrów wynikają z przepisów projektu ustawy, a nie z obowiązujących aktów prawnych w tym ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 543, z późn. zm.), co wskazuje na większą niezależność Prezesa Narodowego Centrum niż w przypadku centralnego organu administracji rządowej i ma to istotne znaczenie dla spraw uregulowanych w projekcie ustawy, które dotyczą właściwości Narodowego Centrum w kwestiach dotyczących społeczeństwa obywatelskiego, a więc organizacji niezależnych od administracji rządowej (art. 3 ust. 1).

Czynności związane z nadzorem Narodowego Centrum, w imieniu Prezesa Rady Ministrów, wykonywać będzie Pełnomocnik Rządu do spraw społeczeństwa obywatelskiego, zwany dalej „Pełnomocnikiem”, powołany na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w zakresie określonym w art. 40 pkt 12 projektu ustawy (art. 3 ust. 2).

Narodowe Centrum jest agencją wykonawczą w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.) powołaną do realizacji zadań z zakresu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego (art. 2 ust. 1).

Forma agencji wykonawczej ma znaczenie z punktu widzenia sektora finansów publicznych natomiast nie ma znaczenia dla rodzaju wykonywanych zadań publicznych, które mogą mieścić się w działach administracji rządowej. W tym przypadku zadania Narodowego Centrum zostają przeniesione z działu ministra do spraw zabezpieczenia społecznego do działalności administracji rządowej nieobjętej zakresem działów administracji rządowej. W art. 33a ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej dla porównywalnych przykładów wskazuje się: w pkt 16 Polską Agencję Kosmiczną, która na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej

(Dz. U. z 2016 r. poz. 759) jest agencją wykonawczą, natomiast w art. 33a pkt 5 wymieniony jest Polski Komitet Normalizacyjny, który jest państwową jednostką organizacyjną na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1483).

Siedzibą Narodowego Centrum jest miasto stołeczne Warszawa (art. 2 ust. 2).

Prezes Rady Ministrów nadaje, w drodze rozporządzenia, statut, który określa organizację wewnętrzną Narodowego Centrum. (art. 2 ust. 3).

Projekt ustawy o Narodowym Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ma na celu stworzenie warunków prawnych dla Narodowego Centrum w zakresie wdrażania polityki rozwoju społeczeństwa obywatelskiego opartej na zasadach otwartości, konkurencyjności i przejrzystości. Odbywać się to będzie m.in. w ramach przesunięcia do Narodowego Centrum zadań dotyczących organizacji pozarządowych (pożytek publiczny i wolontariat), będących dotychczas w kompetencji ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego oraz nadania mu funkcji instytucji odpowiedzialnej za dystrybucję środków w tym zakresie.

Organami Narodowego Centrum są: Prezes Narodowego Centrum i Rada Narodowego Centrum (art. 4 pkt 1 i 2).

Ujęte zostały również zasady powoływania Prezesa Narodowego Centrum i zastępców Narodowego Centrum, długość kadencji, na jaką są oni powoływani. (art. 5-7). Wysokie wymagania kwalifikacyjne stawiane przed kandydatem na stanowisko Prezesa Narodowego Centrum, w tym obowiązek posiadania odpowiedniej wiedzy w zakresie działalności pożytku publicznego i wolontariatu w Rzeczypospolitej Polskiej oraz posiadania co najmniej 5-letniego doświadczenia w sektorze obywatelskim mają zapewnić wysoki profesjonalizm jego działań (art. 5 ust. 1).

Jednocześnie wskazano listę przesłanek umożliwiających Prezesowi Rady Ministrów odwołanie Prezesa Narodowego Centrum przed upływem kadencji, w tym: działanie niezgodne z prawem, zasadami rzetelności, gospodarności i celowości oraz nieprzedstawienie przez Prezesa Narodowego Centrum w terminie określonym w projektowanej ustawie rocznego sprawozdania merytorycznego (z działalności) lub finansowego Narodowego Centrum, bądź ich niezatwierdzenie przez Pełnomocnika (art. 6 ust. 1 pkt 4-6). Przepis art. 6 projektu ustawy gwarantuje ciągłość sprawowania urzędu przez Prezesa Narodowego Centrum przez cały okres kadencji w przypadku prawidłowego wywiązywania się z zadań i obowiązków. Natomiast nienależyte wykonywanie obowiązków przez Prezesa Narodowego Centrum mieści się

w wymienionych w tym przepisie przesłankach kwalifikujących do jego odwołania przez Prezesa Rady Ministrów.

Zastępców Prezesa Narodowego Centrum powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Prezesa Narodowego Centrum (art. 7).

Szczegółowo ujęte zostały kompetencje Prezesa Narodowego Centrum w stosunku do Prezesa Rady Ministrów, Pełnomocnika oraz Rady Narodowego Centrum i jego odpowiedzialność za całą działalność Narodowego Centrum, jego gospodarkę finansową i zarządzanie majątkiem Narodowego Centrum (art. 8).

Projekt ustawy przewiduje liczbę siedmiu członków Rady Narodowego Centrum, precyzując jednocześnie wymogi kwalifikacyjne dla kandydatów na członków Rady Narodowego Centrum oraz zasad ich powoływania i odwoływania, a także długość kadencji, na jaką są powoływani członkowie tejże Rady. Zasada wskazywania przedstawicieli posiadających wiedzę i niezbędne doświadczenie zawodowe w zakresie funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego ma zapewnić udział w pracach Rady Narodowego Centrum członków, do których kompetencji należą sprawy rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, co pozwoli uczynić Radę Narodowego Centrum sprawnym i profesjonalnym organem operacyjnym (art. 9-11).

Rola Rady ma charakter programowo-kontrolny, co zostało wyrażone w jej kompetencjach do opiniowania najistotniejszych dokumentów dotyczących działalności Narodowego Centrum (art. 12).

Kształtowanie wysokości wynagrodzeń i nagród dla Prezesa Narodowego Centrum, jego Zastępców oraz pracowników Biura Narodowego Centrum powinno zapewnić sprawne wykonywanie zadań Narodowego Centrum. Wynagrodzenie i nagrody Prezesa Narodowego Centrum i jego zastępców przysługuje na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2015 r. poz. 2099 oraz z 2016 r. poz. 1202) (art. 13).

Rozwiązaniem, z jednej strony promującym profesjonalizm, z drugiej zapewniającym przejrzystość procedur, jest zasada zatrudniania wszystkich pracowników Narodowego Centrum, w tym na szczeblu kierowniczym w wyniku otwartego i konkurencyjnego naboru. (art. 14 ust. 1) Zasady procedury konkursowego naboru zostały uregulowane w art. 14-20.

W Narodowym Centrum nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia

włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli (art. 21).

Szczegółowy sposób działania Narodowego Centrum określi regulamin ustanowiony przez Prezesa Narodowego Centrum (art. 22 ust. 1).

Do pracowników Narodowego Centrum stosuje się ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666) (art. 22 ust. 2). Pracownicy zatrudnieni w Narodowym Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego nie będą pracownikami korpusu służby cywilnej w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1345, z późn. zm.). Prezes Narodowego Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego będzie organem administracji publicznej usytuowanym poza administracją rządową. Fakt ten będzie mieć znaczenie dla określenia charakteru organizacyjno-prawnego Narodowego Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego oraz zatrudnionych w nim pracowników. Narodowe Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego będzie agencją wykonawczą w rozumieniu art. 18 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej nie przewidywała utworzenia korpusu służby cywilnej w tego rodzaju państwowych osobach prawnych. Konstytucja RP umożliwia powołanie do życia organu administracji państwowej i usytuowanie go poza strukturą administracji rządowej, czego konsekwencją jest to, że pracownicy obsługujący taki organ nie są członkami korpusu służby cywilnej. Narodowe Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego nie będzie urzędem administracji rządowej w rozumieniu art. 153 ust. 1 Konstytucji RP. Przesądza to o wyłączeniu pracowników Narodowego Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego z korpusu służby cywilnej.

Narodowe Centrum zarządza programami rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w trybie określonym w rozdziale 3 projektu ustawy oraz finansuje lub współfinansuje te programy. Programy te ustanawiane są w drodze uchwały Rady Ministrów. Narodowe Centrum może, za zgodą Pełnomocnika, realizować także inne programy rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz zadania Narodowego Centrum, finansowane ze środków pochodzących z innych źródeł (art. 23).

Do zadań Narodowego Centrum należą m.in. działania na rzecz budowy wspólnoty obywatelskiej w Rzeczypospolitej Polskiej poprzez wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, zwiększanie instytucjonalnej sprawności zorganizowanych form społeczeństwa obywatelskiego, ich niezależności, wpływ na ich profesjonalizm działania przy jednoczesnym

zachowaniu ich obywatelskiego charakteru i zwiększanie udziału organizacji pozarządowych w życiu publicznym. Narodowe Centrum powinno również wspierać: pozyskiwanie przez organizacje pozarządowe oraz inne zorganizowane formy społeczeństwa obywatelskiego środków pozabudżetowych na działalność, której celem jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, a także rozwój kadry organizacji pozarządowych oraz innych zorganizowanych form społeczeństwa obywatelskiego, ze szczególnym uwzględnieniem wolontariuszy. (art. 24 ust. 1-3).

Do zadań Narodowego Centrum należy także:

- 1) wspieranie zaangażowania obywateli i organizacji obywatelskich w życie publiczne, procesy kształtowania polityk publicznych i podejmowania decyzji;
- 2) wspieranie obywatelskiej kontroli nad funkcjonowaniem instytucji publicznych i instytucji zaufania publicznego oraz zwiększenie ich przejrzystości i przestrzegania reguł dobrego rządzenia;
- 3) wzmocnienie potencjału sektora obywatelskiego;
- 4) promocja i ochrona praw człowieka i obywatelskich;
- 5) edukacja obywatelska i kształtowanie postaw obywatelskich oraz wspieranie zaangażowania obywateli i organizacji obywatelskich w realizację zadań z zakresu edukacji formalnej i nieformalnej;
- 6) zwiększanie zakresu i form wsparcia dla grup narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego oraz włączanie tych grup w procesy decyzyjne;
- 7) wspieranie ekonomii społecznej;
- 8) udział w realizacji międzynarodowych programów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w tym programów współfinansowanych ze środków zagranicznych;
- 9) prowadzenie i wspieranie programów badań dotyczących społeczeństwa obywatelskiego;
- 10) upowszechnianie informacji w środowisku organizacji pozarządowych oraz innych zorganizowanych form społeczeństwa obywatelskiego o planowanych i ogłaszanych konkursach;
- 11) popularyzowanie efektów zrealizowanych zadań oraz prowadzenie repozytorium modelowych projektów, dobrych praktyk, rezultatów i produktów wypracowanych w ramach programów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego;
- 12) realizacja innych zadań zleczanych przez Pełnomocnika, przy jednoczesnym zapewnieniu na ich realizację środków finansowych (art. 24 ust. 4).

Przy realizacji wyżej wymienionych zadań Narodowe Centrum może współpracować z podmiotami zagranicznymi i krajowymi, w szczególności jako partner umów o wspólne przedsięwzięcie, i za zgodą Pełnomocnika, wspólnik, udziałowiec lub akcjonariusz w spółkach mających siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej lub za granicą. Narodowe Centrum może także, za zgodą Pełnomocnika, zlecać realizację wskazanych zadań, wyłonionym w drodze konkursu organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 24 ust. 5-6).

Narodowe Centrum może uczestniczyć w realizacji programów operacyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 217, z późn. zm.) (art. 24 ust. 7).

Narodowe Centrum prowadzi systematyczną ewaluację realizowanych programów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz innych zadań Narodowego Centrum, a także ocenę ich wpływu na rozwój demokracji, aktywności obywatelskiej, wzrostu kapitału społecznego oraz rozwoju potencjału społecznego i ekonomicznego sektora obywatelskiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Prezes Narodowego Centrum przedstawiał będzie Pełnomocnikowi informację o wynikach przeprowadzonej ewaluacji (art. 25).

Projekt ustawy wskazuje czynności związane z nadzorem wykonywane przez Pełnomocnika (art. 26).

Filarem ustawy jest zapewnienie większej transparentności przy przyznawaniu środków finansowych, z uwzględnieniem stosowania czytelnych kryteriów oceny, wprowadzenia procedury odwoławczej, jak również wprowadzenie konieczności stosowania zasad dobrej praktyki, w tym unikania konfliktu interesów. Projekt nawiązuje do dobrych wzorców organizacji i funkcjonowania agencji finansujących rozwój działalności organizacji pozarządowych w innych krajach.

W wielu państwach UE współpraca z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego jest realizowana za pośrednictwem instytucji podległych bezpośrednio Rządowi lub znajdujących się w jego strukturze. W Wielkiej Brytanii istnieje stanowisko Ministra ds. Społeczeństwa Obywatelskiego (Minister for the Civil Society) w randze podsekretarza parlamentarnego (Parliamentary Under Secretary of State), umocowanego w Departamencie Kultury, Mediów i Sportu (Department of Culture, Media and Sport). W sprawowaniu obowiązków pomaga mu Biuro ds. Społeczeństwa Obywatelskiego (Civil Society Office), do 2010 r. nazywające się

Urzędem ds. Trzeciego Sektora. Do głównych obszarów odpowiedzialności Ministra należy m.in. polityka młodzieżowa (w tym National Citizen Service - zorganizowana przez państwo ogólnokrajowa służba wolontariatu, przeznaczona dla nastolatków w wieku 14-17 lat), wsparcie organizacji trzeciego sektora i przedsiębiorczość społeczna. Zadaniem chorwackiego Urzędu ds. Stowarzyszeń (Ured za Udruge) jest koordynacja pracy ministerstw oraz organów administracji centralnego i lokalnego szczebla w zakresie monitoringu i polepszania współpracy z sektorem pozarządowym. Dyrektor urzędu jest powoływany na wniosek premiera Chorwacji. W Czechach działa Rządowa Rada ds. Organizacji Pozarządowych, licząca około 30 osób i obradująca pod przewodnictwem Ministra ds. Praw Człowieka, Równego Traktowania i Legislacji. Rada za pośrednictwem ministra przedkłada rządowi materiały dotyczące sektora pozarządowego i warunków jego działalności, w tym projekty regulacji i aktów prawnych wpływających na działalność sektora obywatelskiego. Uwagę zwraca pewna analogia do polskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, jednakże czeskie rozwiązanie wydaje się nadawać sektorowi obywatelskiemu wyższą rangę, ponieważ polska Rada Działalności Pożytku Publicznego jest organem opiniotawczo-doradczym ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego, a czeska - bezpośrednio organem doradczym rządu, nadzorowanym przez ministra bez teki. W Niemczech kwestiami społeczeństwa obywatelskiego zajmuje się Urząd Federalny ds. Rodziny i Spraw Społeczeństwa Obywatelskiego (Bundesamt für Familie und zivilgesellschaftliche Aufgaben), podległy Ministerstwu ds. Rodziny, Osób Starszych, Kobiet i Młodzieży. W kontekście projektu Narodowego Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego istotne są też przykłady agencji rządowych, funkcjonujących w wybranych państwach UE. W Chorwacji funkcjonuje wspierająca działania trzeciego sektora Narodowa Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva), która jest finansowana z państwowej loterii. W Niemczech pod nadzorem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych działa Federalna Agencja ds. Edukacji Obywatelskiej (Bundeszentrale für politische Bildung), do której zadań należy wsparcie dla przedsięwzięć osób prywatnych, organizacji pozarządowych i fundacji działających w obszarze edukacji obywatelskiej i politycznej. W Szwecji pod egidą Ministerstwa Edukacji funkcjonuje Agencja ds. Młodzieży i Społeczeństwa Obywatelskiego, do której zadań należy realizacja polityki rządu w zakresie polityki młodzieżowej i trzeciego sektora, w tym wolontariatu i poprawy warunków działania organizacji społecznych. Agencja pełni też funkcję dysponenta środków publicznych i przyznaje dotacje podmiotom sektora pozarządowego ze środków otrzymywanych corocznie od rządu.

Zadaniem agencji jest także gromadzenie i rozpowszechnianie eksperckiej wiedzy na temat społeczeństwa obywatelskiego. Na Łotwie istnieje Fundacja Integracji Społecznej (Society Integration Foundation - SIF), znajdująca się pod bezpośrednim nadzorem Premiera. Jej zadaniem jest wsparcie organizacji pozarządowych, działających na rzecz integracji społeczeństwa łotewskiego. Fundacja jest też operatorem konkursu dla organizacji pozarządowych, alokującego środki pochodzące z Funduszy Norweskich.

Prezes Narodowego Centrum określa i przedstawia do zatwierdzenia Radzie Narodowego Centrum zakresy tematyczne, terminy i warunki realizacji projektów w ramach realizacji zadań i programów Narodowego Centrum (art. 28 ust. 2).

Tryb realizacji zadań Narodowego Centrum opiera się na „projekcie”, jest on przedsięwzięciem realizowanym w ramach programu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego lub innego zadania Narodowego Centrum, o określonej wartości finansowej, prowadzonym w ustalonych ramach czasowych, na podstawie umowy o wykonanie i finansowanie w całości lub w części działań nim objętych, zawieranej między wykonawcą projektu a Narodowym Centrum (art. 27). Narodowe Centrum może również realizować zadania w innym niż określony w rozdziale 4 trybie, jeżeli wymaga tego specyfika zadania. (art. 28 ust. 3)

Wybór wykonawców projektów następuje w drodze konkursu. Prezes Narodowego Centrum ogłasza konkurs oraz ustala regulamin konkursu zawierający szczegółowe warunki jego przeprowadzenia. Rada Narodowego Centrum przyznaje dotacje na wykonanie i finansowanie projektów. Podstawą przyznania dotacji jest lista wniosków rekomendowanych do przyznania dotacji sporządzona na podstawie oceny wniosków, dokonanej przez ekspertów (art. 29 ust. 1-8).

W przypadku naruszenia procedury konkursowej lub innych naruszeń formalno-prawnych wnioskodawcy przysługuje odwołanie do Pełnomocnika w terminie 14 dni od dnia doręczenia oceny. Na decyzję Pełnomocnika przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

W zakresie realizacji zadań Narodowego Centrum Prezes Narodowego Centrum wyznacza ekspertów spośród wybitnych przedstawicieli nauki i praktyków posiadających bogate doświadczenie w działaniach na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, w tym ekspertów zagranicznych. Do czynności związanych z wyznaczeniem ekspertów nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.). Prezes Narodowego Centrum może zlecić przeprowadzenie zewnętrznego audytu w zakresie prawidłowości i rzetelności wykonywania zadań przez ekspertów (art. 30).

W konkursie na wykonanie projektów mogą brać udział organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Krajowe i zagraniczne jednostki organizacyjne, inne niż wymienione w ust. 1, mogą uczestniczyć w wykonywaniu projektów tylko we współpracy z tymi organizacjami (art. 31).

Prezes Narodowego Centrum zawiera z wybranym w drodze konkursu wykonawcą umowę o wykonanie i finansowanie projektu. W umowie określa się zamierzone rezultaty projektu, zakres tematyczny projektu i warunki jego wykonania (art. 32 ust. 1-2).

Sposób i tryb sprawowania nadzoru nad wykonaniem projektów obejmują w szczególności okresową kontrolę zgodności wykonania projektu z warunkami określonymi w umowie oraz uprawnienia Prezesa Narodowego Centrum do wstrzymania finansowania projektu w przypadku wydatkowania przez wykonawcę środków finansowych niezgodnie z umową. Końcowa ocena merytoryczna wykonania projektu obejmuje kontrolę zgodności wykonania projektu z warunkami określonymi w umowie (art. 32 ust. 3-4).

Tryb realizacji zadań Narodowego Centrum oparty na działaniach projektowych i uwzględniający opisany w projekcie ustawy sposób wyboru projektów do realizacji uwzględnia najlepsze doświadczenia selekcji projektów wypracowane w programach europejskich.

Narodowe Centrum może wykonywać zadania w innym trybie niż udzielanie dotacji na realizację projektów, w szczególności Narodowe Centrum może udzielać beneficjentom granty na rozwój instytucjonalny. Środki na ten cel pochodzić będą z wydzielonych funduszy, a tryb udzielania grantów instytucjonalnych zostanie określony w przepisach wykonawczych tych funduszy.

Przychodami Narodowego Centrum są środki finansowe otrzymywane w formie:

1) dotacji celowej na realizację programów i zadań, przekazywanej na wniosek Prezesa Narodowego Centrum;

2) dotacji podmiotowej na pokrycie bieżących kosztów zarządzania realizowanymi przez Narodowe Centrum zadaniami, o których mowa w pkt 1, w tym kosztów wynagradzania ekspertów;

3) dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących obsługi realizacji zadań, o których mowa w pkt 1 (art. 33 ust. 1).

Prezes Rady Ministrów może podjąć decyzję o zwiększeniu dotacji celowej w przypadku udokumentowania znacznego zaangażowania podmiotów w finansowanie zadań Narodowego Centrum (art. 33 ust. 2).

Przychodami Narodowego Centrum mogą być również środki finansowe pochodzące z innych źródeł, a w szczególności z:

- 1) budżetu Unii Europejskiej;
- 2) programów międzynarodowych;
- 3) odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Narodowego Centrum, z wyjątkiem odsetek od środków pochodzących z dotacji budżetowych;
- 4) zapisów i darowizn (art. 33 ust. 3).

Narodowe Centrum prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowego ustalanego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, na okres roku obrotowego. (Rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy.) Prezes Narodowego Centrum przygotowuje i, po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Narodowego Centrum oraz zatwierdzeniu przez Pełnomocnika, przedstawia Prezesowi Rady Ministrów roczny plan finansowy Narodowego Centrum i plan finansowy w układzie zadaniowym na dany rok obrotowy oraz na 2 kolejne lata, z uwzględnieniem terminów określanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych dla przedłożenia materiałów do projektu ustawy budżetowej. Podstawę gospodarki finansowej Narodowego Centrum w okresie od dnia 1 stycznia do dnia zatwierdzenia przez Pełnomocnika rocznego planu finansowego Narodowego Centrum stanowi projekt tego planu pozytywnie zaopiniowany przez Radę Narodowego Centrum. Zmian planu finansowego Narodowego Centrum dokonuje się w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (art. 34).

Roczny plan finansowy Narodowego Centrum obejmuje w szczególności:

- 1) przychody własne Narodowego Centrum;
- 2) dotacje z prowadzonej działalności;
- 3) zestawienie kosztów:
 - a) funkcjonowania Narodowego Centrum, według ich rodzajów,
 - b) realizacji zadań określonych w ustawie:
 - kosztów realizacji tych zadań przez inne podmioty,
 - wynagrodzeń i składek od nich naliczanych,

- płatności odsetkowych wynikających z zaciągniętych zobowiązań,
- zakupu towarów i usług;
- 4) wynik finansowy;
- 5) środki na wydatki majątkowe;
- 6) środki przyznane innym podmiotom;
- 7) stan należności i zobowiązań na początek i koniec roku;
- 8) stan środków pieniężnych na początek i koniec roku (art. 35).

Realizacja poszczególnych tytułów wydatków jest dokonywana w granicach kwot ustalonych w planie finansowym. Zwiększenie wydatków i zobowiązań w poszczególnych tytułach oraz zwiększenie zobowiązań przewidzianych do realizacji w kolejnych 3 latach może nastąpić wyłącznie po zatwierdzeniu zmiany planu finansowego (art. 36).

Narodowe Centrum tworzy następujące fundusze:

- 1) fundusz statutowy;
- 2) fundusze określone w odrębnych ustawach.

Fundusz statutowy Narodowego Centrum odzwierciedla równowartość netto środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz innych składników majątku, stanowiących wyposażenie Narodowego Centrum na dzień rozpoczęcia przez nie działalności. Fundusz statutowy ulega zwiększeniu o wartość zysku netto Narodowego Centrum. Fundusz statutowy ulega zmniejszeniu o wartość pokrycia straty netto Narodowego Centrum (art. 37).

Roczne sprawozdanie finansowe Narodowego Centrum podlega badaniu przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych. Prezes Rady Ministrów dokonuje wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych w trybie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (art. 38).

Przewiduje się, iż zaproponowane w ustawie rozwiązania będą owocować wysoką skutecznością wykonywania zadań przez Narodowe Centrum oraz pozwolą na efektywne wydatkowanie środków publicznych przeznaczonych na rozwój społeczeństwa obywatelskiego, w tym środków ze źródeł zagranicznych. Ponadto, szeroki zakres zadań Narodowego Centrum ma na celu uczynienie z tej jednostki faktycznego podmiotu odpowiedzialnego za rozwój społeczeństwa obywatelskiego, który nie będzie ograniczał się jedynie do zagadnień sfery pożytku publicznego i wolontariatu.

Konsekwencją przepisów projektu ustawy o Narodowym Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego są zmiany w obowiązujących ustawach, w szczególności:

- 1) uchylenie w art. 31 pkt 9 i 10 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej oraz dodanie w jej art. 33a nowego pkt 17 w brzmieniu: „Narodowe Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego”,

oraz

- 2) szereg zmian o charakterze kompetencyjnym w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie tj. przeniesienie dotychczasowych uprawnień i obowiązków ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do Prezesa Rady Ministrów lub Pełnomocnika Rządu do spraw społeczeństwa obywatelskiego lub Prezesa Narodowego Centrum lub Narodowego Centrum.

Rada Działalności Pożytku Publicznego będzie po wprowadzonych zmianach organem opiniodawczo-doradczym Prezesa Rady Ministrów, a nie jak dotychczas na podstawie obowiązującego art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. (art. 41 pkt 5 projektu ustawy), co ma zapewnić odpowiednią rangę zadaniom związanym z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Obsługę administracyjno-biurową Rady Działalności Pożytku Publicznego zapewni Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, a nie jak dotychczas na podstawie art. 41 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (art. 40 pkt 12 projektu ustawy).

Zasadniczą zmianą o charakterze merytorycznym i kompetencyjnym jest w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dodanie w dziale II nowego rozdziału 7 „Pełnomocnik Rządu do spraw społeczeństwa obywatelskiego oraz pełnomocnicy wojewody do spraw społeczeństwa obywatelskiego” (nowe art. 41k-41o). Zmiana ta ma na celu ustawowe umocowanie Pełnomocnika, który został ustanowiony i powołany na podstawie art. 10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2012 r. poz. 392, z późn. zm.). Jest to konieczne ze względu na powierzenie Pełnomocnikowi, w art. 3 ust. 2 w związku z art. 26 projektu ustawy, czynności związanych z nadzorem Narodowego Centrum, w imieniu Prezesa Rady Ministrów. Ponadto zadania Pełnomocnika, określone dotychczas w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2016 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw społeczeństwa obywatelskiego (Dz. U. poz. 37) zostały przeniesione do nowego art. 41l zmienianej ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. (art. 40 pkt 13 projektu ustawy).

Pełnomocnik Rządu do spraw społeczeństwa obywatelskiego, ustanowiony i powołany na podstawie art. 10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów, stanie się Pełnomocnikiem do spraw społeczeństwa obywatelskiego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (art. 48 projektu ustawy).

Wprowadzone zostały również nowe art. 41n i 41o do ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, które wskazują na możliwość ustanowienia przez wojewodę pełnomocnika wojewody do spraw społeczeństwa obywatelskiego i określają zadania takiego pełnomocnika wojewody (art. 41 pkt 13 projektu ustawy).

Ponadto w ustawie z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2016 r. poz. 40) w art. 12 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do fundacji posiadających status organizacji pożytku publicznego, które zamieściły na stronie podmiotowej Narodowego Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdanie merytoryczne z działalności oraz sprawozdanie finansowe zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 i 1948).”.

Projekt ustawy w art. 42 wprowadza zmiany w ustawie z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2016 r. poz. 1721, z późn. zm.). W art. 4 tej ustawy (katalog osób pełniących funkcje publiczne w rozumieniu ustawy) dodaje się pkt 60 w brzmieniu:

„60) Prezes Narodowego Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego i jego zastępcy, członkowie Rady Narodowego Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego;”.

Natomiast do art. 8 ww. ustawy dodaje się pkt 56. Wejście w życie tego przepisu spowoduje, że organem właściwym do przedłożenia oświadczenia lustracyjnego w stosunku do Prezesa Narodowego Centrum, jego zastępców, członków Rady Narodowego Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego będzie Prezes Rady Ministrów.

Do postępowań w sprawach wszczętych a niezakończonych ostatecznie przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy, stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w brzmieniu nadanym niniejszym projektem ustawy (art. 43).

W przyjmowanych przez Radę Ministrów projektach ustaw, których skutkiem finansowym może być zmiana poziomu wydatków jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, określa się w treści projektu maksymalny limit tych wydatków wyrażony kwotowo, na okres 10 lat budżetowych wykonywania ustawy, oddzielnie dla każdego roku, poczynając od pierwszego roku planowanego wejścia w życie ustawy, w podziale na:

- 1) budżet państwa;
- 2) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 3) pozostałe jednostki sektora finansów publicznych.

Wypełnienie powyższej zasady, wynikającej z art. 50 ust. 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, stanowi art. 44 projektu ustawy.

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 10a ust. 6, art. 19, art. 19a ust. 7d, art. 23 ust. 5 i 8, art. 27a ust. 10, art. 27ab ust. 6, art. 27c ust. 3, art. 33b, art. 40 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10a ust. 6, art. 19, art. 19a ust. 7d, art. 23 ust. 5 i 8, art. 27ab ust. 6, art. 27c ust. 3, art. 33b, art. 40 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w brzmieniu nadanym niniejszym projektem ustawy, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (art. 45).

Kadencja członków Rady Działalności Pożytku Publicznego, powołanych na podstawie dotychczasowych przepisów trwa do końca okresu, na który zostali powołani (art. 46).

Członkowie Rady Narodowego Centrum pierwszej kadencji zostaną powołani w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy (art. 47).

Prezes Rady Ministrów w celu właściwego wykonania przepisów ustawy dokona w drodze rozporządzenia przeniesienia planowanych wydatków budżetowych, w tym wynagrodzeń między częściami, działami i rozdziałami budżetu państwa w zakresie dotyczącym Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Proponuje się aby ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 41 pkt 4-12 ustawy, które wejdą w życie po upływie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy ze względu na zmianę przepisów kompetencyjnych, zawartych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego (art. 48).

Zgodnie z art. 5 z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbinglej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy o Narodowym Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i nie podlega obowiązkowi notyfikacji.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej pismo znak: DPUE-..... z dnia 2016 r.

Stosownie do § 5 ust. 2 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin Pracy Rady Ministrów (M. P. poz. 979, z późn. zm.) Prezes Rady Ministrów podjęła w marcu 2016 r. decyzję w zakresie opracowania przedmiotowego projektu ustawy bez uprzedniego przyjęcia założeń tego projektu przez Radę Ministrów.

Projekt został zawarty w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów pod pozycją UD173.